

Jordbruksforhandlingene 2008

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 16. mai

1. Innledning

Partene viser til Soria Moria-erklæringen, Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 (1999-2000) *Om norsk landbruk og matproduksjon* og Stortingets behandling av jordbruksoppgjøret i 2007. Jordbruksavtalen er basert på dette grunnlaget, og viderefører og forsterker den kursendringen som ble påbegynt i avtalen i 2006. For saker som ikke er omtalt i denne protokollen, vises det til statens tilbud av 09.05.08. Vedlagt sluttprotokollen følger fordelingsskjema med detaljerte endringer i avtalepriser og tilskuddsordninger.

2. Avtalemessige forutsetninger

Den inngåtte jordbruksavtalen gjelder, på vanlig måte, for perioden 01.07.08–30.06.09 for målpriser, mens den for bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150 og 4150, gjelder for kalenderåret 2009. Samtidig er avtalen basert på forutsetninger om kostnader og kostnadsøkninger som gjelder hele kalenderåret 2009.

Partene viser til at all relevant statistikk, som grunnlag for senere og endelig vurdering av oppnådde resultater og sammenligninger, følger kalenderårene. Det er derfor nødvendig å gjøre beregninger av hvordan inngåtte jordbruksavtaler vil påvirke inntektsresultatene målt fra kalenderår til kalenderår.

Partene legger til grunn at det *samlede* inntektsutslaget av årets jordbruksoppgjør vil ha full effekt for kalenderåret 2009. Som følge av prisøkninger fra 01.07.08, vil imidlertid også utgangspunktet for å bedømme og måle *inntektsutvikling* fra 2008 til 2009 endre seg, jf. protokoll fra jordbruksoppgjøret 2007:

”Partene viser til at en vesentlig del av inntektsrammen, knyttet til økte målpriser, gir inntektsøkning allerede i 2007. Partene ber derfor Budsjettnemnda for jordbruket beregne utslaget av årets avtale for kalenderåret 2007 særskilt i neste års grunnlagsmateriale.”

I tillegg varierer innfasingen av inntektsøkninger mellom produksjoner. Dette har bakgrunn i at planteproduksjoner og sauehold får tilnærmet full inntektseffekt av prisøkninger allerede i inneværende kalenderår (2008). Særlig melke- og eggproduksjon har derimot en mer løpende produksjon og leveranse gjennom hele året, og får derfor full inntektseffekt i løpet av et helt år.

Partene har lagt vekt på å korrigere for avvik fra tidligere forutsetninger for inntektsutviklingen 2006–2008, herunder at kostnadsveksten fra 2007 til 2008 ble langt sterkere enn forutsatt ved fjorårets jordbruksavtale. Partene har videre lagt stor vekt på å håndtere disse spørsmålene slik at det blir best mulig samsvar mellom forutsetningene for årets jordbruksavtale og den inntektsutvikling som senere kan måles fra kalenderåret 2008 til kalenderåret 2009. Partene har også lagt

stor vekt på å vise hvordan innfasingen av inntektsøkningene varierer mellom produksjoner.

3. Økonomisk ramme og fordeling

Partene er enige om en ramme for avtalen på 1 900 mill. kroner, med grunnlag i prognoser for utviklingen i viktige indikatorer som vist i tabell 3.1.

Tabell 3.1 Oppbygging av økonomisk ramme for avtalen, mill. kroner.

	Grunnlag mill. kr.	Volum %	Pris %	SUM
0. Markedsinntekter, volum	23 723	1,1 %		260
1. Driftskostnader				
Gjødsel 1)	1 245	-3,00 %	30,0 %	325
Kraftfôr 1)	5 129	1,6 %	0,0 %	80
Andre driftskostnader	9 017	-0,2 %	2,5 %	210
2. Kapitalkostnader				240
3. Arbeid	9 778	-2,9 %	4,7 %	160
A. Sum teknisk framskrivning, forutsatt lik prosentvis vekst som andre grupper 1)				755
B. Nivåheving i 2009, målprisøkning fra 01.07.08 som gir 500 mill. kr. i 2008				1 145
SUM (A+B), mill. kr. 1)				1 900

1) Forutsetter evt. justeringsforhandlinger høsten 2008 om gjødsel/kraftfôrkostnader.

Partene er enige om en finansiering av rammen som vist i tabell 3.2. Det foreslås målprisøkning fra 01.07.08 med årsvirkning på 870 mill. kroner og utslag på knapt 60 pst. i 2008, som gir en netto inntektsøkning i 2008 på knapt 10 000 kroner per årsverk, når det er tatt hensyn til økte kornpriser, redusert prisnedskrivning på norsk korn og anslag for økt kraftfôrpris i 2008. Målprisene blir økt med ytterligere 635 mill. kroner fra 01.01.09. Bevilgningene til gjennomføring av jordbruksavtalen økes med 350 mill. kroner i 2009.

Partene viser videre til protokollens kapittel 4 om at inndekning som følge av evt. justeringsforhandlinger høsten 2008, i sin helhet skal skje i form av målprisøkninger med virkning for 2009.

Fra 2007 er det 45 mill. kroner i overførte midler, som ikke ligger inne i grunnlagsmaterialet fra BFJ. Disse midlene disponeres som en del av rammen og tilføres Skadefondet for landbruksproduksjon.

Tabell 3.2 Finansiering av rammen, mill. kroner.

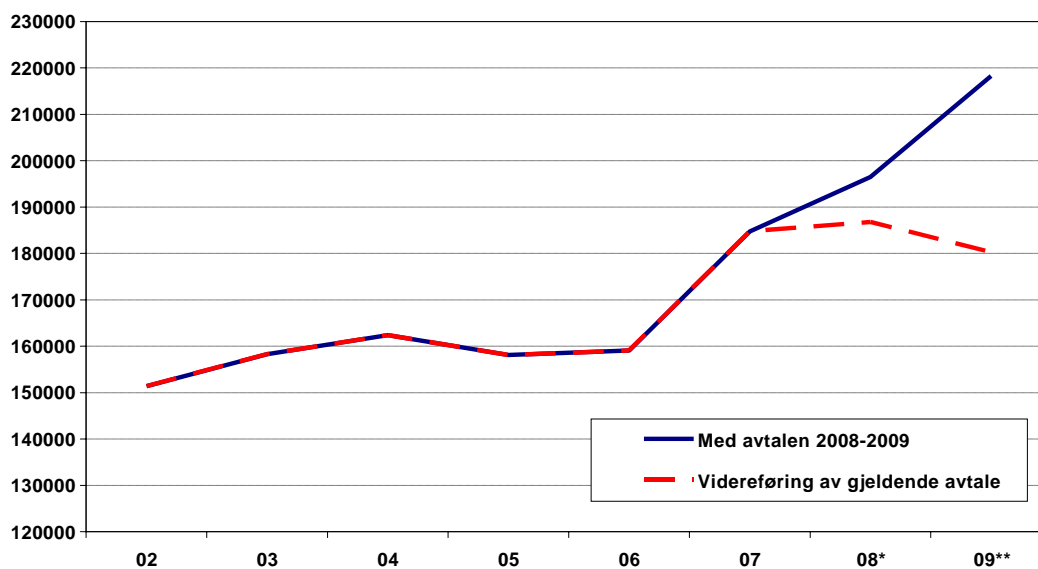
	Mill. kr.
Årsvirkning av målprisøkning fra 1. juli 2008	870
Årsvirkning av målprisøkning fra 1. jan 2009	635
Budsjett 2009	350
Overførte midler	45
SUM	1 900

Innsparte budsjettmidler med gjeldende regelverk i 2008 utbetales høsten 2008 som et engangstilskudd på 800 kroner per foretak, og tas ikke med i finansieringen av rammen.

Samlet, inkl. verdien av jordbruksfradraget, gir rammen grunnlag for en inntektsvekst på knapt 17 pst. (eller 31 500 kroner per årsverk) i 2009, i forhold til 2008 før oppgjør.

Deler av rammen får inntektseffekt allerede i 2008. Inkludert verdien av jordbruksfradraget økes inntektsnivået i 2008 med om lag 5 pst. (knapt 10 000 kroner).

Rammen legger deretter til rette for en inntektsøkning fra 2008 til 2009 på om lag 11 pst., eller knapt 22 000 kroner per årsverk. Alle tall for inntektsøkning mellom kalenderår inkluderer verdien før skatt av jordbruksfradraget ved ligningen.

Figur 3.1 Anslag på inntektsutvikling til 2009, med og uten virkning av oppgjøret i 2008, kroner per årsverk inkl. verdien av jordbruksfradraget

Partene legger til grunn at avtalen er innenfor Norges forpliktelser iht. gjeldende WTO-avtale i 2008, og viser til at det skal gjennomføres endringer i markedsordningene fra 01.07.09, slik at Norges forpliktelser iht. WTO-avtalen overholdes.

Utslag på referansebrukene

Tabell 3.3 og 3.4 viser utslaget av avtalen på referansebrukene. Tabell 3.3 viser at innfasingen av inntektsøkningen som følger av avtalen, varierer med produksjonenes naturlige årssyklus, og regnskapsføringen på kalenderår, jf. protokollens kapittel 2. Inntektsøkningene i 2008 må derfor vurderes sammen med fullt utslag i 2009, med og uten anslått kostnadsvekst fra 2008 til 2009. Brutto inntektsøkning som følge av avtalen (fratrasket økte såfrø- og kraftfôrkostnader som følge av fordelingen) varierer fra vel 20 000 til knapt 60 000 kroner per årsverk. Ved fordeling av bruttoøkningene er det tatt hensyn til anslått kostnadsøkning på de enkelte referansebruk, bl.a. for mineralgjødning. Det er benyttet de samme anslag på kostnadsøkning som ved utforming av rammen, jf. tabell 3.1.

Tabell 3.3 Beregnet utslag på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, og utslag inkl. anslått kostnadsvekst til 2009. Kroner per årsverk, inkl. økt utnytting av jordbruksfradraget.

	Før oppgjør 2008	Utslag i 2008	Fullt utslag 2009 ekskl. kostnads- økning 1)	Fullt utslag 2009 inkl. kostnads- økning
Melk og storfe, 18 årskyr	205 600	7 600	39 500	28 200
Korn, 336 daa	224 600	63 000	56 600	10 700
Sau, 129 vinterfôra	187 800	12 600	32 900	21 600
Melkegeit, 80 årsgeiter	206 600	1 400	32 600	25 600
Svin og korn	332 100	22 500	38 900	19 600
Egg og planteprodukter	245 300	23 800	43 800	25 900
Poteter og korn	235 400	61 500	56 500	21 300
Ammeku/storfeslakt	133 900	10 600	41 300	23 400
Frukt/bær og sau	251 000	16 900	22 600	17 700
Økologisk melk, 19 årskyr	219 600	8 600	37 900	31 700
Melk og storfe, 12 årskyr	171 700	5 600	33 500	23 400
Melk og storfe, 22 årskyr	219 000	7 700	39 200	26 900
Melk og storfe, 35 årskyr	223 000	10 100	49 300	33 100
Melk og storfe, 20 årskyr Østl. flatbygder	204 800	10 700	43 800	31 600
Melk og storfe, 16 årskyr Østl andre bygder	194 500	6 800	38 900	27 200
Melk og storfe, 30 årskyr Jæren m.m.	230 000	9 900	51 400	36 600
Melk og storfe, 18 årskyr Agder/Rogaland	185 200	7 500	42 100	29 000
Melk og storfe, 18 årskyr Vestlandet	206 000	7 300	40 700	29 100
Melk og storfe, 19 årskyr Trøndelag	214 300	8 000	38 800	28 500
Melk og storfe, 17 årskyr Nord-Norge	206 600	5 900	35 400	24 100
Korn, 234 daa, Østlandet	148 400	56 300	51 400	7 700
Korn, 659 daa, Østlandet	356 800	79 700	70 900	14 400
Korn og korn/svin, Trøndelag	321 800	24 400	36 400	20 400
Sau. 103 vinterfôra, Vestlandet	148 000	8 800	25 100	17 500
Sau. 146 vinterfôra, N-Norge	271 700	14 400	36 800	24 700
Sau. 205 vinterfôra, landet	258 800	18 100	39 600	25 300

1) Kostnadsøkning på kraftfôr og såfrø som følge av fordelingen er inkludert.

Tabell 3.4 Anslag på utvikling i vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk fra regnskapsåret 2006 til og med prognosene for 2009, inkludert avtalen. Inntektsverdien av jordbruksfradraget og BFJs beregnede produktivitetsutvikling er inkludert.

	2006	2007	2008*	2009**	2006 til 2009
Melk og storfe, 18 årskyr	179 500	209 500	213 200	233 700	54 200
Korn, 336 daa	218 500	256 300	287 600	241 100	22 600
Sau, 129 vinterföra	132 600	168 000	200 400	217 000	84 400
Melkegeit, 80 årsgeiter	192 200	201 300	208 000	232 100	39 900
Svin og korn	236 200	327 300	354 600	355 200	119 000
Egg og planteprodukter	212 600	288 100	269 100	274 200	61 600
Poteter og korn	220 300	259 000	296 900	263 000	42 700
Ammeku/storfeslakt	104 800	132 800	144 500	163 000	58 200
Frukt/bær og sau	185 300	217 900	267 900	279 900	94 600
Økologisk melk, 19 årskyr	180 500	218 000	228 200	251 200	70 700
Melk og storfe, 12 årskyr	150 000	172 900	177 300	195 000	45 000
Melk og storfe, 22 årskyr	193 000	225 400	226 700	245 800	52 800
Melk og storfe, 35 årskyr	198 400	233 800	233 100	256 000	57 600
Melk og storfe, 20 årskyr Østl. flatbygder	178 900	209 700	215 500	236 300	57 400
Melk og storfe, 16 årskyr Østl andre bygder	168 300	196 600	201 300	221 600	53 300
Melk og storfe, 30 årskyr Jæren m.m.	199 500	238 600	239 900	266 500	67 000
Melk og storfe, 18 årskyr Agder/Rogaland	164 400	188 100	192 700	214 100	49 700
Melk og storfe, 18 årskyr Vestlandet	179 200	208 400	213 300	235 000	55 800
Melk og storfe, 19 årskyr Trøndelag	184 600	215 900	222 300	242 700	58 100
Melk og storfe, 17 årskyr Nord-Norge	185 700	213 200	212 500	230 600	44 900
Korn, 234 daa, Østlandet	148 600	178 500	204 700	159 600	11 000
Korn, 659 daa, Østlandet	335 400	393 000	436 500	380 900	45 500
Korn og korn/svin, Trøndelag	236 000	312 600	346 200	345 500	109 500
Sau. 103 vinterföra, Vestlandet	106 000	134 200	156 800	171 400	65 400
Sau. 146 vinterföra, N-Norge	199 800	245 400	286 100	308 200	108 400
Sau. 205 vinterföra, landet	184 400	232 700	276 900	295 000	110 600

4. Justeringsforhandlinger høsten 2008

På bakgrunn av den ekstraordinære og usikre situasjonen på verdensmarkedet, er partene enige om å ta opp justeringsforhandlinger høsten 2008 med sikte på full inndekning, dersom prisendringene for gjødsel og kraftfôr gir en samlet kostnadsøkning som tilsvarer 2 pst., tilsvarende om lag 125 mill. kroner utover forutsetningene i tabell 3.1, og samtidig også korrigert for utslagene av selve avtalen. Budsjettnemnda for jordbruket gis i oppdrag å avgi rapport om prisutviklingen, basert på oppdaterte data, innen 15. november. Dersom det er grunnlag for justering, skal det i sin helhet skje i form av målprisøkninger med virkning for 2009.

5. Pris- og markedsordninger for kjøtt og egg

Partene er enige om at det fra 01.01.09 ikke lenger skal kunne gjennomføres markedsregulerende tiltak (avsetningstiltak) for sau, purke og rånekjøtt, finansiert med omsetningsavgift. Omsetningsavgiften skal fra det tidspunktet ikke settes høyere enn kostnadene ved å finansiere opplysningsvirksomhet og faglige tiltak. De

kvanta dette omfatter vil da ikke lenger nyte godt av målpris- og markedsreguleringen, og kan dermed tas ut av AMS som notifiseres til WTO fra og med 2009.

Partene er videre enige om å sette ned en arbeidsgruppe med bred representasjon. Arbeidsgruppen skal, med en bred tilnærming, utrede mulige endringer i markedsordningene for kjøtt og egg. Utredningen skal ha en mer fleksibel prisdannelse og redusert AMS som siktemål, samtidig som det skal gjøres en nøye avveining i forhold til behov og muligheter for tiltak som kan bidra til stabilitet i prisdannelsen i gitte situasjoner. Det skal også vurderes hvordan ulike løsningsmodeller vil påvirke forutsetningene for og gjennomføringen av jordbruksavtalen og -forhandlingene, samt bidra til å gjennomføre landbrukspolitikken i tråd med vedtatte mål og retningslinjer. Endringer i markedsordningene må kunne gjennomføres fra 01.07.09, slik at Norges forpliktelser iht. WTO-avtalen overholdes.

Partene er enige om å drøfte mandatet for arbeidet nærmere og slik at arbeidsgruppen kan bli nedsatt i månedsskiftet august/september.

6. Næringsmiddelindustrien

Partene har lagt til grunn at næringsmiddelindustriens konkurransekraft ikke svekkes som følge av avtalen.

Det har vært uvanlige og betydelige prisvariasjoner internasjonalt i 2007 og så langt i 2008, og som har vesentlig betydning for dimensjonering av virkemiddelbruken på dette området. Dette gjelder særlig for meierivarer. Situasjonen framover er også preget av usikkerhet når det gjelder den videre prisutviklingen.

Bevilgningen til RÅK-ordningen (post 70.12) for 2008 og 2009 er dimensjonert ut fra de endringer som følger av prisøkninger for norske jordbruksvarer fra 01.07.08 og 01.01.09, inkl. anslag for mulig inndekning av kostnadsøkninger i jordbruket gjennom justeringsforhandlinger, jf. kapittel 4. Det er også tatt hensyn til satsfastsettingen i prisutjevningsordningen for melk, jf. kapittel 11. Bevilgningen er videre dimensjonert ut fra anslag for videre prisutvikling internasjonalt, samt under hensyn til virkninger som følge av mulige svingninger i valutakurser.

Post 70.12 økes med 13 mill. kroner for 2008 ved disponering av innsparte midler, og er tilpasset målprisøkninger og innsparinger ved gjeldende satser. For 2009 økes bevilgningen med 55 mill. kroner.

7. Skadefondet for landbruksproduksjon

Partene er enige om å tilføre fondet 45,5 mill. kroner i 2008 gjennom en omdisponering av de overførte ubenyttede midlene fra 2007. Videre settes bevilgningen i 2009 til 30,0 mill. kroner.

Partene er enige om at frukt og bær defineres som ulike vekstgrupper i forbindelse med beregning av erstatning for klimabetingede avlingsskader, men at disse produksjonene fortsatt er samme vekstgruppe ved beregning av produksjonstilskudd.

Maksimalbeløpet for erstatning per vekstgruppe opprettholdes på 500 000 kroner, og partene legger til grunn at behov for sikkerhet ut over dette må dekkes gjennom private forsikringsordninger.

For å sikre at erstatningsordningen fungerer i samsvar med forutsetningene er partene enige om at det fram til forhandlingene i 2009 foretas en gjennomgang av dagens beregningsmetoder, og at det utredes alternative metoder for prisforutsetninger, særlig innenfor grøntproduksjonene. Dette gjelder først og fremst prisforutsetningene, som legges til grunn, f.eks. avhengig av om produktene går til industri eller ferskkonsum.

Partene er også enige om å utrede en midlertidig ordning som kan gi epleprodusenter som får store avlingsskader forårsaket av rognebærmøll, en økonomisk sikkerhet inntil det er tilgjengelige metoder eller midler som kan gi en tilfredsstillende beskyttelse mot slike angrep. Den midlertidige ordningen skal være utredet innen jordbruksoppkjøret 2009 og den forutsettes finansiert over Skadefondet for landbruksproduksjon. Partene er enige om at erstatningsordningen for klimabetingede skader i planteproduksjon for øvrig ikke åpnes for å erstatte for kvalitetsforringelse.

8. Næringsutvikling og miljøtiltak

Partene er enige om at Landbrukets utviklingsfond tilføres 56,5 mill. kroner gjennom omdisponering av ledige midler i 2008, og at bevilgningen til fondet økes med 25 mill. kroner i 2009. Partene er enige om at innvilgningsrammen øker til 1 013 mill. kroner i 2009. Strategien "Ta landet i bruk!" skal legges til grunn for bruk av midlene. Innvilgningsramme for LUF 2008 og 2009 framgår av tabell 8.1

Tabell 8.1 Innvilgingsramme for LUF 2008 og 2009, mill. kroner

Ordninger	2008	2009
Overføring til Samisk utviklingsfond (SUF)	2	2
Fylkesvise bygdeutviklingsmidler 1)	380	400
Sentrale bygdeutviklingsmidler 2)	27	21
Utviklingsprogram for geiteholdet 3)	16	15
Andre utviklingstiltak i landbruket 4)	4	4,5
KIL		6
KSL Matmerk 5)	42	38
E-sporing, fagpiloter		3
Verdiskapingsprogram for matproduksjon	67	67
Grønt reiseliv	23	18
Innlandsfisk	4	4
Bioenergi og skogbruk	190	193
Informasjons- og utviklingstiltak, miljø	10	9
Morsa/Vestre Vansjø		1
SMIL	130	125
Verdensarv	3	3
Forvaltning av utvalgte kulturlandskap		5
Klima	4	6
Beiteprosjekt		5,5
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk 5)	43	41
Forskning	44,5	46
Sum LUF, ekskl. rentestøtte	989,5	1 013

1) 10 mill. kroner øremerkes i 2009 til et investeringsprogram i eggsektoren, og finansieres med tilbakebetalte reguleringsmidler

2) De sentrale BU-midlene avsettes som ramme som fordeles i eget møte mellom avtalepartene, øremerket 2 mill. kroner til "Inn på tunet", 1 mill. kroner til konfliktforebyggende tiltak reindrift jordbruk

3) 2008: 11,6 mill. kroner til Friskere geiter, 0,4 mill. kroner til seminastasjon geit, 4 mill. kroner til kompensasjon av bortfall av produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid

2009: 11 mill. kroner til Friskere geiter, 4 mill. kroner til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid

4) 2 mill. kroner til setersatsing, 2,5 mill. kroner til beiteskader gås

5) 2 mill. kroner overføres fra utviklingsmidler økologisk og øremerkes generisk markedsføring økologisk mat

Overføring til Samisk utviklingsfond (SUF)

Partene er enige om å overføre 2 mill. kroner til SUF i 2009. Det forutsettes et tett samarbeid mellom SUF, Innovasjon Norge og fylkesmennene i Finnmark og Troms for å få best mulig effekt av midlene til næringsutvikling i disse fylkene. Sametinget må i forkant av forhandlingene 2009 legge fram en rapport om bruken av midlene og Innovasjon Norge og fylkesmennene må rapportere om utviklingen i samarbeidet og samspillet med øvrige virkemidler.

Fylkesvise bygdeutviklingsmidler

Partene er enige om at rammen for de fylkesvise BU-midlene økes med 20 til 400 mill. kroner, inkl. investeringsprogram i eggsektoren. Partene er videre enige om at den øvre grensen for tildeling av investeringsmidler økes fra 600 000 til 750 000 kroner, og at utlånsrammen for lån med rentestøtte videreføres med 700 mill. kroner i 2009. Det skal ikke være noen nedre grense for størrelsen på søknader eller støttebeløp, for de fylkesvise BU-midlene.

Partene legger til grunn at de fylkesvise BU-midlene har to hovedmål. Målet med å støtte investeringer i det tradisjonelle landbruket er å opprettholde et variert landbruk i hele landet gjennom å bidra til oppgraderinger og moderniseringer av driftsapparatet. Målet med å støtte utvikling av nye næringer er å benytte alle landbrukseiendommens ressurser til lønnsom verdiskaping. Det igangsettes en evaluering av de fylkesvise BU-midlene i 2008.

Partene er enige om at ansvaret for å yte støtte til gjennomføring av etterutdanningskurs for bønder legges til fylkesmannen, og aktiviteten må prioriteres innenfor den andelen av de fylkesvise BU-midlene som fylkesmannen forvalter. Andelen av midlene som brukes til utrednings- og tilretteleggingstiltak viderføres på samme nivå som i 2008. Omleggingen gjør det nødvendig å supplere de regionale strategiene for næringsutvikling på dette området. Partene er enige om at EVL-fondet avvikles i løpet av 2008/2009, og eventuelle restmidler overføres LUF.

Investeringsprogram for eggsektoren

Partene er enige om å avsette 10 mill. kroner, finansiert av tilbakebetalte reguleringsmidler, til et investeringsprogram for eggsektoren. Dette for å bidra til en smidig overgang ved innføring av forbud mot hold av verpehøns i tradisjonelle bur. Investeringsprogrammet skal omfatte både konvensjonell drift og omlegging til økologisk drift. Midlene skal forvaltes sammen med de fylkesvise BU-midlene, etter retningslinjer fastsatt av avtalepartene.

Landbruks- og matdepartementet vil endre forskriften slik at det blir forbud mot innsett av høner i tradisjonelle bur fra 01.07.11 og slik at alle verpehøns må holdes i bur som tilfredsstiller de nye kravene innen 31.12.12.

Partene er på dette grunnlaget enige om at aktørene i markedet har ansvar for at overgang til de nye bestemmelsene blir gjennomført på en smidig måte.

Sentrale bygdeutviklingsmidler

Partene er enige om at rammen for de sentrale BU-midlene i 2009 blir 21 mill. kroner. Det øremerkes 2 mill. kroner til "Inn på tunet"-aktiviteter, og 1 mill. kroner til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og jordbruk. Partene er enige om fortsatt å arbeide aktivt for å styrke samarbeidet med andre fagsektorer.

Partene er enige om at fordelingen av halvparten av disse midlene gjøres i et separat møte mellom avtalepartene høsten 2008, etter tilsvarende praksis som i 2007.

Utviklingstiltak for geit

Partene er enige om å sette av 15 mill. kroner til utviklingstiltak for geit, fordelt med 11 mill. kroner til "Friskere geiter", og 4 mill. kroner til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid.

Stiftelsen KSL Matmerk

Partene er enige om at bevilgingen til KSL Matmerk videreføres på tilsvarende nivå som for 2008. I tillegg overføres 2 mill. kroner fra de økologiske utviklingsmidlene, som øremerkes til arbeid med generisk markedsføring om økologisk mat. Ansvaret for tilskuddsordningen Kompetanseutvikling i landbruket (KIL) ligger fremdeles hos KSL Matmerk.

Partene er enige om at vellykket etablering av et nytt kvalitetsmerke for norsk mat forutsetter oppslutning og eierskap, og herunder finansiering fra merkebrukerne. Finansieringen må foretas utenom rammen av jordbruksavtalen, men det kan være aktuelt å vurdere delvis felles finansiering med omsetningsavgiftsmidler. Det legges opp til å drøfte finansieringen av et nytt kvalitetsmerke når planleggingen er kommet lenger, og tilslutningen fra aktørene er klarlagt.

E-sporing, fagpiloter

Partene er enige om å sette av 3 mill. kroner til medfinansiering av utviklings- og administrasjonsoppgaver knyttet til arbeidet med pilotprosjektene. Målet er å etablere en nasjonal, elektronisk infrastruktur for effektiv utveksling av informasjon i matproduksjonskjeden innen utgangen av 2010.

Landbruks- og matdepartementet vil søke å finansiere enkelte deler av kostnadene i pilotene i 2009 fra statsbudsjettet. Videre vil det bli søkt om finansiering fra Fondet for forskningsmidler.

Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon

Partene er enige om å videreføre bevilgningen til programmet med 67 mill. kroner i 2009. Det skal legges vekt på dokumentasjon og synliggjøring av verdiskaping hos primærprodusentene. Partene er enige om å ha en dialog om den evalueringen av programmet som nå skal gjennomføres.

Grønt reiseliv

Partene er enige om en satsing på 18 mill. kroner i 2009. Utviklingsprogrammet må markedsføres på en måte som bedrer pågangen av relevante prosjektsøknader. Selv om rammen for 2009 er lavere enn i 2008, vil det ikke bety noen reell reduksjon i aktivitet ettersom ubenyttede midler fra tidligere år er overførbare.

Utviklingsprogram for innlandsfiske

Utviklingsprogrammet for innlandsfiske er et femårig program, og partene er enige om å videreføre programmet med 4 mill. kroner i 2009. Utviklingsprogrammet skal vektlegge næringsfiske, innlandsfiskeoppdrett og fisketurisme.

Skogbruk og bioenergi

Partene er enige om å øke bevilgningen til skogbruk og bioenergi med 3 mill. kroner til 193 mill. kroner i 2009. Økningen rettes mot klimarelaterte tiltak. Fordelingen av midlene vil skje på bakgrunn av et eget drøftingsmøte mellom avtalepartene høsten 2008.

Beiteprosjekt

Det er enighet om å etablere et nytt prosjekt med arbeidstittel "Beiteprosjektet". Partene er enige om å avsette 5,5 mill. kroner til prosjektet. Prosjektets målsetting skal være å få til en kartlegging av årsaker til tap av sau på beite, og et bedre sauehold med mindre tap av dyr på beite. Kartleggingen skal omfatte tap relatert til rovvilt, alveld, flåttbårne infeksjoner og andre bakterielle sykdomsårsaker. Prosjektet er innenfor kategorien forebyggende tiltak mot rovviltskader, som også kan søkes finansiert med midler fra Miljøverndepartementet. Prosjektet skal på landsplan ledes av en partssammensatt gruppe.

Disponering av tilbakebetalte reguleringsmidler

Partene er enige om at 8,5 mill. kroner av tilbakebetalte reguleringsmidler tilføres LUF i 2008. 5,5 mill. kroner disponeres slik det fremgår av tabell 8.2. I tillegg blir det i 2009 disponert 10 mill. kroner til investeringsprogram for eggsektoren som forvaltes sammen med de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene, og dermed er synliggjort i tabell 8.1 foran.

Tabell 8.2 Tilbakebetalte reguleringsmidler disponert i 2008 og 2009, mill. kroner

Tiltak	2008	2009
Nasjonalt program for landbruksbygg og kulturlandskap	2,0	2,0
Program for rekruttering/likestilling	2,0	
Utviklingsprogram for frukt og grønt	25,0	2,5
Energi i veksthusnæringen		1,0
SUM	29,0	5,5*

*I tillegg kommer 10 mill. kroner til investeringsprogram for eggsektoren som er synliggjort i tabell 8.1.

Energi i veksthusnæringen

Partene er enige om å avsette 1 mill. kroner per år i tre år til prosjektet "Spesialrådgivning energi i veksthusnæringen". Landbruks- og matdepartementet tar initiativ til å nedsette en styringsgruppe for prosjektet. Norsk Gartnerforbund får i oppgave å utforme utkast til mandat for og organisering av prosjektet.

Øvrige prosjekter

Partene er enige om å avsette 2 mill. kroner til andre år av nasjonalt program for landbruksbygg og kulturlandskap, 2 mill. kroner til andre år av satsingen på frukt og bær/kulturlandskap/reiseliv på Vestlandet og 0,5 mill. kroner til videre utredning av epler til industriell foredling, jf. kapittel 13.

Klima og energi

Partene er enige om at norsk landbruk må ha en langsiktig og offensiv strategi for å tilpasse jordbruket til klimautfordringene, basert på et organisert samarbeid mellom Landbruks- og matdepartementet og næringsorganisasjonene over 10–15 år.

Partene er enige om følgende langsiktige målsettinger:

- En vesentlig reduksjon av ordinær høstpløying innen 2020.
- En vesentlig forbedret utnytting av husdyrgjødsel innen 2020.
- En reduksjon av metan fra drøvtyggende husdyr kombinert med økt karbonbinding ved lagring av karbon i jord.
- Stimulere til vedvarende høy tilvekst og stort netto opptak av karbon i skog, og legge til rette for en økning av bioenergi fra skogen og fra jordbruksavfall.

Vel 40 pst. av åkerarealet høstpløyes ikke i dag, og det gis tilskudd for å unnlate å pløye om høsten. En ytterligere reduksjon av høstpløyingen vil redusere utslippene av CO₂, og det vil samtidig kunne redusere utvasking av nitrogen, slik at lystgass-tapet kan bli redusert. Økt areal i stubb om vinteren vil også ha positiv effekt på erosjon, og dermed kunne bidra til bedre vannkvalitet. Partene er enige om at andelen åkerareal i stubb om vinteren bør økes vesentlig gjennom de virkemidlene

som i dag brukes. Dette innebærer en økt vektlegging på informasjons- og veiledningstiltak for å få til en nødvendig holdningsendring. Det skal tas hensyn til de helhetlige agronomiske og miljømessige utfordringer som en slik omlegging medfører.

Ammoniakk slippes ut ved dårlig utnytting av husdyrgjødsel, og det øker behovet for bruk av mineralgjødsel. Partene er enige om at utnyttingen av husdyrgjødsel bør bedres vesentlig gjennom metoder som gir lave utslipp, basert på eksisterende og ny teknologi.

Det kan også være mulig å redusere utslippene av klimagasser fra drøvtyggere. Dette er tiltak som bør sees i sammenheng med økt binding av karbon i matjord ved produksjon av husdyras fôr. Partene er enige om å forsterke FoU-satsingen på området, og å teste ut tiltak og virkemidler som gir klimaeffekt og som samtidig har en god helhetlig miljø- og produksjonsprofil.

Partene er enige om å satse videre på skogbruk for å stimulere skogens positive klimaeffekt. I tillegg er partene enige om å satse videre på bioenergi for å få til en økning av bioenergi fra skog og jordbruksavfall.

Partene er enige om å komme tilbake til en mer detaljert oppfølging og kvantifisering av klimasatsingen i neste års jordbruksforhandlinger, herunder kvantifisering av målet om reduksjon av høstpløying.

Partene er enige om å avsette 6 mill. kroner til nasjonalt utviklingsprogram for klimatiltak for 2009.

Partene er enige om å avsette 5 mill. kroner til pilotprosjektet miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel for inneværende års søknadsomgang. Partene er videre enige om å utvide prosjektet med 3 mill. kroner for neste års sesong og med utbetaling i 2010. Den økte avsetningen skal gå til å utvide prøveområdet i Rogaland, samt til å starte opp pilotprosjekt i Sogn og Fjordane.

Samlet avsetning til arbeidet med klimatiltak blir 15,5 mill. kroner for 2009, jf. tabell 8.3.

Tabell 8.3 Virkemiddelpakke for økt klimasatsing i mill. kroner

<i>Ekstra klimasatsing</i>	<i>2009</i>
<i>Utviklingsprogrammet for klimatiltak</i>	<i>6,0</i>
<i>Pilotprosjekt miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel</i>	<i>5,0</i>
<i>Økt satsing på skogbruk og bioenergi</i>	<i>3,0</i>
<i>Forskningsmidler over jordbruksavtalen</i>	<i>1,5</i>
<i>Sum</i>	<i>15,5</i>

Regionale miljøprogram

Partene er enige om å avsette 390 mill. kroner til regionale miljøprogram for 2008 med utbetaling i 2009, og med samme fordeling som inneværende år. Partene er videre enige om at rullering av de regionale miljøprogrammene gjennomføres i henhold til forslag fra Statens landbruksforvaltning. Fylkenes planleggingsramme for rulleringen settes til 400 mill. kroner. Fordeling av rammen framgår av tabell 8.4.

Tabell 8.4 Fylkesvis fordeling av rammen til regionale miljøprogram for 2009 med utbetaling 2010

<i>Fylker</i>	<i>Mill. kr</i>	<i>Fylker</i>	<i>Mill. kr</i>
<i>Østfold ¹⁾</i>	<i>34,0</i>	<i>Rogaland</i>	<i>24,0</i>
<i>Akershus ²⁾</i>	<i>45,0</i>	<i>Hordaland</i>	<i>19,4</i>
<i>Hedmark</i>	<i>42,0</i>	<i>Sogn og Fjordane</i>	<i>24,0</i>
<i>Oppland</i>	<i>53,3</i>	<i>Møre og Romsdal</i>	<i>17,7</i>
<i>Buskerud</i>	<i>21,9</i>	<i>Sør-Trøndelag</i>	<i>24,0</i>
<i>Vestfold</i>	<i>16,9</i>	<i>Nord-Trøndelag</i>	<i>26,4</i>
<i>Telemark</i>	<i>11,6</i>	<i>Nordland</i>	<i>17,7</i>
<i>Aust-Agder</i>	<i>3,7</i>	<i>Troms</i>	<i>9,3</i>
<i>Vest-Agder</i>	<i>6,0</i>	<i>Finnmark</i>	<i>3,1</i>
		<i>Sum post 74.19</i>	<i>400,0</i>

1) Hvorav minimum 5,9 mill. kroner til Morsa-prosjektet

2) Hvorav minimum 1,7 mill. kroner til Morsa-prosjektet

Endelig avsetning til de regionale miljøprogrammene for 2009 med utbetaling i 2010, fastsettes i jordbruksoppgjøret i 2009.

Utvalgte kulturlandskap

Partene er enige om å avsette 5 mill. kroner over Landbrukets utviklingsfond til ordningen utvalgte kulturlandskap. Det forutsettes samtidig at Miljøverndepartementet samfinansierer ordningen innenfor rammen av de årlige budsjetter. Næringsorganisasjonene skal høres før departementene vedtar endelig utvelgelse av de 20 områdene.

Spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL)

Partene er enige om å avsette 125 mill. kroner for 2009. Innenfor rammen avsettes det 1,05 mill. kroner til en evaluering av ordningen.

Handlingsplan for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler

Det settes av 11 mill. kroner til handlingsplan for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler for 2009. Partene er enige om at plantevern er et viktig forskningstema for forskningsmidlene over jordbruksavtalen.

Informasjons- og utviklingsmidler

Partene er enige om å avsette 9 mill. kroner til ordningen, samt at delprosjektet Vestre Vansjø tilføres 1 mill. kroner for 2009. Avsetningen til informasjons- og utviklingsmidler fordeles i eget møte mellom partene høsten 2008. Kulturlandskap og vannmiljø er prioriterte tema.

Verdensarv

Landbruket og landbrukets kulturlandskap er en viktig del av verdiene som ligger i verdensarvområdene Vegaøyene og Geirangerfjorden/Nærøyfjorden. Partene er enige

om å videreføre satsingen med 3 mill. kroner i året i 2 år til. Prosjektet evalueres i forkant av jordbruksforhandlingene 2010, slik at partene kan ta stilling til eventuell videre oppfølging.

Satsingen sees i sammenheng med Miljøverndepartementets og Kommunal- og regionaldepartementets tiltak i verdensarvområdene, og bevilgningen fra jordbruksavtalen gjøres ut fra en forutsetning om at Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet viderefører sin satsing i verdensarvområdene.

Bevaringsverdige storferaser

Partene er enige om å heve satsen til 1 300 kroner per dyr for bevaringsverdige storferaser.

Beitearealer for gjess

Partene er enige om å øke avsetningen til ordningen med 0,5 mill. kroner til 2,5 mill. kroner.

Forskning

Partene er enige om å avsette 46 mill. kroner til forskningsmidler over jordbruksavtalen. Forskning på økologisk jordbruk, plantevern og klima er spesielt prioriterte forskningsoppgaver. Partene viser for øvrig til Landbruks- og matdepartementets handlingsplan for mat- og landbruksforskning, hvor forskningsbehov for primærjordbruket er beskrevet.

Partene vil peke på behovet for å opprettholde utdanning og forskning innen landbruksteknikk. Partene vil følge opp dette på egnet måte i etterkant av forhandlingene.

9. Økologisk produksjon og forbruk

Partene er enige om en samlet økning i satsingen på økologisk jordbruk som utgjør ca. 56 mill. kroner, inkl. en planlagt kampanje for økologisk kornproduksjon i 2011 og 2012 med 30 mill. kroner.

Ved forrige års jordbruksavtale ble det gjort en rekke større endringer i areal- og husdyrtilskuddene til økologisk drift. Partene legger vekt på videreføring og stabilitet i de tilskuddsordningene som er etablert.

Det er nå en betydelig vekst i markedet og økt etterspørsel etter økologiske produkter. Partene mener derfor at det ligger til rette for at omsetningsaktørene i større grad enn tidligere, bør kunne dekke sine eventuelle merkostnader i markedet gjennom økte priser.

Økologisk kornproduksjon

Partene er enige om at det er nødvendig å prioritere økologisk kornproduksjon spesielt i årets avtale.

Partene er enige om å øke tilskuddssatsen for grønn gjødsling med 137 kroner til 500 kroner per dekar. Ved omlegging til kornproduksjon gir grønn gjødsling i andre karensår rett til grønn gjødslingstilskudd. Partene er videre enige om at det gis arealtilskudd tilsvarende økologisk korn til arealer for crossing av korn.

Det er enighet om å bruke inntil 30 mill. kroner til en tidsavgrenset kampanje som annonseres i 2008, for å øke den økologiske kornproduksjonen. Midlene kommer til utbetaling og fordeles mellom årene 2011 og 2012, som et tilskudd på om lag 100 kroner per dekar for alt korn til modning. Tilskuddet kommer som et tillegg til ordinære arealtilskudd til økologisk kornproduksjon.

I tilknytning til kampanjen etableres det en forsterket veilednings- og informasjonssatsing med basis i allerede igangværende prosjekter som SLF støtter. Partene er enige om at tilrettelegging for et mer utstrakt samarbeid mellom produsenter med tanke på utveksling av husdyrgjødsel skal prioriteres. Dette vil over tid redusere behovet for grønn gjødsling.

Partene er enige om å øke prisnedskrivningstilskuddet til økologisk korn med 20 øre, til en nedskrivingsats på 80 øre. Det innføres også å en differensiering av prisnedskrivingsatsene for erter og oljefrø/bønner, med et tilskudd for økologisk vare på hhv. 250 og 110 øre per kg.

Premieringsordningen for kjøtt

Partene er enige om å videreføre premieringsordningen for kjøtt med følgende endringer i innretningen

- Bedrifter som allerede er inne i ordningen, kan maksimalt motta støtte ut 2010 for de kjøttslag de er inne i ordningen med.
- Nye bedrifter i ordningen gis fra 1. januar 2009 rett til å motta salgspremie i tre år til kjøttslag det er markedsmessig stort behov for. Eksisterende bedrifter i ordningen som utvider med nye kjøttslag det er markedsmessig stort behov for, kan motta støtte i inntil 3 år for disse kjøttslagene.
- Salgspremien settes til:
 - 4 kroner per kg ved salg av stykket, skåret eller foredlet vare av storfe, småfe, svin og fjørfe.
 - Salgspremien for helt, halvt og ¼ slakt utgår.

Andre produksjonsrettede tiltak

Partene er enige om å øke satsene for økologiske husdyr med:

- Melkeku og ammeku: 50 kroner per dyr i alle soner.
- Andre storfe: 15 kroner per dyr i alle soner.
- Sau over ett år: 20 kroner per dyr i alle soner.
- Økologisk lammeslakt: 21 kroner per dyr.

Partene er enige om å utvide kvoterammen for økologisk kumelk med 4 mill. liter for kvoteåret 2009/2010, til fordeling til økologiske bruk gjennom den statlige salgsordningen. Det åpnes i tillegg for nyetablering av økologiske melkeproduksjonsbruk, jf. kapittel 11.

Partene er enige om at satsen for avløsertilskudd ved ferie og fritid for økologiske slaktekyllingsprodusenter settes til 4 ganger satsen for konvensjonell produksjon.

Utviklingsmidler og forskning

Partene er enige om å videreføre posten til utviklingstiltak. Av rammen på 43 mill. kroner overføres 2 mill. kroner til bevilgningen over LUF til KSL Matmerk, øremerket generisk markedsføring. Partene er enige om at tiltak rettet mot å øke

primærproduksjon skal prioriteres. Veiledningsinnsats knyttet til kornkampanjen skal prioriteres innenfor posten. Videre skal finansiering av prosjektet "Økoløft i kommuner" videreføres med 5 mill. kroner.

Partene er enige om at det er behov for forsterket forskningsinnsats, og at problemstillinger som er relevante for økologisk produksjon og forbruk skal prioriteres innenfor rammen av forskningsmidlene, jf. kapittel 8.

10. Korn, kraftfôr og mel

Partene er enige om en økning i målprisene for korn, erter og oljevekster på 20 øre per kg fra 01.07.08. Sats for tilskudd matkorn videreføres uendret. Målprisen på proteinråvarer til kraftfôr økes tilsvarende prisøkningen på korn slik at konkurranseforholdet opprettholdes. Dette gir et økt prisutjevningsbeløp på soyamel på 33 øre per kg.

Partene er videre enige om en økning i bevilgningen til fraktordningene på 9 mill. kroner, fordelt på 5 mill. kroner på mellomfrakt korn og 4 mill. kroner på stedfrakt kraftfôr.

Partene er enige om å redusere prisnedskrivningstilskuddet for korn, oljefrø og fôrerter med 6 øre per kg. Prisnedskrivningstilskuddet for økologisk korn økes med 20 til 80 øre per kg.

For omtale av tiltak for å øke produksjonen av økologisk korn, se kapittel 9.

Partene er enige om at falltallsgrensene for korn ikke endres.

11. Melk

Leie av kvoter

For å øke fleksibiliteten i kvoteordningen for melk er partene enige om at det innføres mulighet for leie av melkekvote for enkeltbruk, opp til kvotetakene, dvs. 400 000 liter for kumelk og 200 000 liter for geitmelk. Leie av kvoter må foregå innenfor fylket/omsetningsregionen. Det vil ikke være antalls- og avstands-begrensinger knyttet til ordningen.

Gitt begrensningene som er beskrevet ovenfor, kan eier av landbrukseiendom med melkekvote leie kvote. Eier av landbrukseiendom med aktiv kvote kan leie ut kvote. Kvoteleieprisen reguleres ikke. Minimumsperiode for avtale om kvoteleie settes til fem år. Leieavtalene godkjennes av Statens landbruksforvaltning, og har virkning fra påfølgende kvoteår. Forslaget innebærer videre at det ikke skal være restriksjoner på hvor stor mengde kvote som kan leies/leies ut, eller hvor mange produsenter det kan leies av/leies til. Det tas sikte på at leieavtaler for kumelk kan inngås med virkning fra kvoteåret som starter 01.03.09. Leieavtaler for geitmelk-kvoter kan inngås med virkning fra kvoteåret som startet 01.01.10.

Partene vil videreføre regelverket for maksimal kvote for henholdsvis enkeltbruk og samdrifter, samt antalls- og avstandsbegrensningen for samdrifter.

Nyetablering

For ytterligere å øke fleksibiliteten i kvoteordningen for melk er partene enige om å innføre en ordning for nyetablering. Ordningen vil gjelde både konvensjonelle og økologiske søkere og det avsettes 5 mill. liter kumelkkvote. Kvoten må kjøpes til statens pris, og settes til maksimum 150 000 liter per søker. SLF behandler søknadene i samråd med fylkesmennene og Innovasjon Norge. Kvoten blir prioritert til landbrukseiendommer som ligger i næringssvake og rovdyrutsatte områder, og til søkere under 35 år.

Fordeling av utvidet økologisk kvote

Partene er videre enige om at kvoterammen for kumelk utvides med 4 mill. liter i 2009. Disse kvotene selges til prisen ved statlig omsetning og fordeles til økologiske bruk gjennom den statlige salgsordningen (jf. kapittel 9).

Finnmarkskvote

Partene er enige om å avsette en kvoteramme på 1 mill. liter kumelkkvote til melkeproduksjonen i Finnmark, som vil inngå i den ordinære statlige salgsrunden for kvoteåret 2009/2010. Kvoterammen oppfylles ved å omfordele statens oppkjøpte kumelkkvoter fra landets øvrige fylker/omsetningsregioner. Inndragningen av kvoter blir gjennomført ved prosentvis likt bidrag fra alle øvrige fylker/omsetningsregioner. Ved etterspørselsoverskudd i Finnmark i salgsrunden for kvoteåret 2009/2010 skal alle kvotekjøpere få kjøpt lik kvotestørrelse begrenset oppad til 5 000 liter. For øvrig skal fordeling av kvote mellom kjøpere foretas iht. forskrift om kvoteordningen for melk § 19, om fordeling av kvote ved statlig salg.

Omsetningsregion Akershus, Oslo, Vestfold og Østfold

Partene er enige om at omsetningsregionen som består av fylkene Akershus, Oslo, Vestfold og Østfold splittes i tre regioner, hvor Akershus og Oslo utgjør én region og Vestfold og Østfold hver sin region.

Kombinasjonsbruk – ku og geit

I § 8 i forskrift om kvoteordningen for melk heter det at ”Ved konvertering skal det benyttes forholdstall mellom geitmelkkvote og kumelkkvote på 1:2”. Partene er enige om å endre forholdstallet til 1:1 for kombinasjonsbruk med ku og geit som ligger innenfor satsningsområdene for geitmelkproduksjon. Konverteringen kan likevel ikke føre til at landbrukseiendommens kvote overstiger 200 000 liter geitmelkkvote.

Sommersamarbeid

Partene er enige om at dagens regelverk for sommersamarbeid, kan gi uheldige tilpasninger. Partene er derfor enige om at melkeproduksjon som foregår gjennom samarbeid i beitesesongen, skal oppfylle vilkår for å motta beitetilskudd. Dette settes i verk fra beitesesongen 2009. Ytterligere problemstillinger knyttet til sommersamarbeid skal vurderes i forbindelse med gjennomgangen av regelverket for kvoteordningen for melk, som er varslet til høsten.

Harmonisering av driftstilskudd for samdrifter

I jordbruksforhandlingene i 2004 ble det vedtatt at utmålingsbestemmelsene for driftstilskudd til samdrifter etablert før 01.07.04, over tid skal harmoniseres med satsene for andre typer foretak. Partene er enige om at denne harmoniseringen videreføres.

Prisutjevningsordningen

Målprisen på melk økes med 17 øre per liter fra 01.07.08 og med 20 øre per liter fra 01.01.09.

Videre har satsene i prisutjevningsordningen for melk vesentlig betydning for prisutslagene for meierivarer. Satsene fastsettes av Statens landbruksforvaltning (SLF) etter ordinære forvaltningsmessige prosedyrer, men avtalepartene i jordbruksoppgjøret kan gi føringer. Partene konstaterer at de internasjonale prisene for tørrmelksprodukter har falt kraftig de siste månedene fra de tidligere rekordhøye nivåene. Partene legger derfor til grunn, i motsetning til i høringsforslaget fra SLF, at satsene for tørrmelksprodukter kun endres i samme størrelsesorden som for andre prisgrupper. Partene har ikke øvrige merknader til høringsforslaget. Det vises for øvrig til kapittel 6.

12. Kjøtt

Tiltak for å øke produksjonen av norsk sauekjøtt

Partene er enige om økning i målprisen for sau/lam på 5,00 kroner per kg fra 01.07.08.

Foretak som kan motta driftstilskudd for produksjon av melk eller spesialisert kjøttfe er, med dagens regelverk, ikke berettiget driftstilskudd sau. Partene er enige om at alle foretak med sau skal kunne motta støtte for sin produksjon tilsvarende driftstilskudd sau. Dette gjennomføres gjennom et nytt intervall i tilskudd husdyr 1-50 sau over 1 år, som styrkes med midler tilsvarende nåværende driftstilskudd sau, samt en økning ut over dette for å dekke opp alle foretak med sau. Ved en slik innpassing av nåværende driftstilskudd sau i husdyrtilskuddet for sau vil man også oppnå en forenkling av virkemiddelbruken over Jordbruksavtalen.

Partene er også enige om en økning i satsene for hhv. tilskudd husdyr for sau over 1 år, tilskudd husdyr til lammeslakt, beitetilskudd småfe, arealtilskudd grovfôr i sone 5-7, avløsertilskudd ferie/fritid for sau og en reduksjon i bunnfradraget for å styrke økonomien i saueholdet. Satser og intervaller for tilskuddene framgår av fordelings skjemaet.

Distriktstilskudd gris

For å styrke økonomien i svineholdet i Agder-fylkene utvides distriktstilskuddet for Vestlandet til også å gjelde Vest- og Aust-Agder.

Frakttilskudd kjøtt

Partene er enige om at bevilgningen til innfrakttilskudd kjøtt økes med 1,4 mill. kroner pga. økte transportkostnader. Gjennomsnittlig tilskuddssats for ordningen beregnes av SLF.

Referansepris for fjørfekjøtt

Partene er enige om at referanseprisen på kylling kun skal fastsettes med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående år, beregnet av SLF. Øvre prisgrense for kylling er +10 pst. på referanseprisen. I stedet for oppnådd engrospris kan markedsaktørene rapportere produsentpris til SLF, men markedsaktørene må da gi den nødvendige tilleggsinformasjon slik at SLF kan kalkulere en pris for ferdig slaktet, oppbundet kylling i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

13. Frukt, grønt og poteter

Endring av avrensordningen

Partene er enige om at avrensavtalen mellom Statens landbruksforvaltning og HOFF sies opp innen 30.06.08, slik at den utløper 30.06.09, og erstattes av en mindre omfattende avrensordning som hjemles i en ny forskrift for prisnedskrivningstilskudd for potetsprit. HOFF og øvrige omsetningsledd avtaler et kvantum som gir rett til fastsatt avrenspris, hvert tredje år. Partene er videre enige om å redusere avrensprisen fra 72 til 55 øre per kg, allerede fra sesongen 2008-2009. Dagens todelte prisnedskrivningstilskudd til potetsprit forenkles til én tilskuddssats per liter rektifisert sprit, og reduseres fra 9,50 til 7,80 kroner per liter. Detaljene i ordningen skal gjennomgås høsten 2008. Partene er enige om å avvikle eksportstøtte for glukose i løpet av femårsperioden 2009-2014.

Epler til industriell foredling

I forbindelse med fjorårets jordbruksoppgjør ble det foretatt en utredning om alternative produksjonsformer og teknologier, markedsmessige forhold og interessen i næringen for produksjon av epler til industriell foredling. Utredningen viser at etterspørselen etter ferskpresset juice øker i markedet og at det er identifisert betalingsvillighet i alle ledd i verdikjeden. Det er likevel behov for ytterligere avklaringer bl.a. knyttet til økonomi og interesse for denne produksjonsformen blant produsenter og industrien. Partene er derfor enige om at det nedsettes et utvalg der produsenter og industri er representert, og der Norges Bondelag leder utvalget. Det avsettes 0,5 mill. kroner til en slik utredning, fra midler avsatt til utviklingsprogrammet for frukt og grønt.

I forhold til jordbrukets forhandlingsutvalgs forslag om tilskudd til etablering/nyplanting av fruktfelt, vil utvalget nedsatt i forbindelse med den videre vurderingen av epler til industriell foredling, også vurdere mulige tilskuddsordninger.

Distrikts- og kvalitetstilskuddet frukt, bær og veksthusgrønnsaker

Partene er enige om å øke distrikts- og kvalitetstilskuddet for frukt, bær og veksthusgrønnsaker med 5 mill. kroner. Dette vil medføre at kvantumsgrensene og maksimalbeløpene vil øke med anslagsvis 20 %.

Harmonisering i satser for arealtilskudd grønnsaker, frukt og bær

Partene er enige om å harmonisere satsene for arealtilskudd grønnsaker, slik at tilskuddet per daa blir det samme i intervallene 0-30 og 31-60 daa. Partene er videre enige om å harmonisere satsene for arealtilskudd frukt og bær, slik at tilskuddet per daa blir det samme i intervallene 0-30 og 31-40 daa. Dette medfører at satsene økes i øvre intervall, jf. fordelings skjema.

14. Produksjonstilskudd

Bunnfradrag og toppavgrensing for produksjonstilskudd

Partene er enige om å redusere bunnfradraget fra 4 000 kroner til 3 000 kroner per foretak. Partene er også enige om å videreføre harmoniseringen av tilskudds- utmålingen mellom foretak som har samme produksjonsomfang, men ulik selskapsform. Maksimalbeløpet for tilskudd husdyr økes derfor fra 220 000 til 240 000 kroner for alle foretak, men med unntak av samdrifter som søkte om godkjenning før 01.07.04 og startet opp innen 31.12.05. For disse samdriftene videreføres 250 000 kroner som maksimalbeløp.

Produksjonstilskudd og driftssamarbeid

For å forenkle forvaltningen og oppfølgingen av samarbeidsbestemmelsene i produksjonstilskuddsforskriften er partene enige om følgende:

- Begrepsbruken i forskriften endres slik at det blir samsvar med de begrepene som er benyttet i husdyrkonsesjonsloven. Det vil særlig gjelde at driftsfelleskap som gir grunnlag for ett produksjonstilskudd omfattes av uttrykket ”økonomiske interesser i samme produksjon”.
- Det utformes en forskriftsbestemmelse om ”omvendt bevisbyrde” slik som i regelverket for husdyrkonsesjon.

Spesialisert storfekjøttproduksjon som egen dyregruppe

Partene er enige om at spesialisert kjøttproduksjon behandles som en egen dyregruppe i tilskuddssystemet. Innføring av egne satser for ammekyr i spesialisert kjøttfeproduksjon åpner for at foretak som driver kumelkproduksjon og som har spesialisert kjøttfeproduksjon, kan få full effekt av strukturinndelingen av satsene i husdyrtilskuddet både for melkekyr og ammekyr. Videre gir en slik endring mulighet for forskjellige nivåer og intervaller for satsene for melkekyr og ammekyr i husdyrtilskuddet.

Foretak med kumelkproduksjon og ammekyr i spesialisert kjøttfeproduksjon, skal kunne motta driftstilskudd for begge produksjoner. Foretak hvor eier er medlem i samdrift, skal kunne motta husdyrtilskudd, driftstilskudd og avløsertilskudd for ammekyr i spesialisert kjøttfeproduksjon.

For å sikre at driftstilskudd, tilskudd husdyr og avløsertilskudd ferie/fritid til ammekyr/spesialisert storfekjøttproduksjon går til slik produksjon, er bare ammekyr av minst 50 pst. kjøttferase tilskuddsberettiget under disse ordningene. Men tilskudd husdyr og avløsertilskudd ferie/fritid kan også gis til andre ammekyr i storfebesetninger uten melkekvote. Satser og intervaller for tilskuddene framgår av fordelings skjemaet.

Beitetiltak

Partene vektlegger å gi tilskudd til aktivt dyrehold. Partene er derfor enige om å videreføre satsingen på beitetilskuddet gjennom en økning av satsene for både småfe, storfe mm., jf. fordelingsskjemaet.

Avgrensning i produksjonstilskudd for pensjonister

Ved beregning av produksjonstilskudd til enkeltpersonforetak reduseres, med gjeldene regelverk, tilskuddet med 5 000 kroner per år dersom foretakets innehaver er 68-70 år, og med 25 000 kroner per år dersom foretakets eier er over 70 år i utbetalingsåret. For 2008 utgjør denne reduksjonen 23 mill. kroner.

Partene er enige om å redusere avgrensningen i tilskuddet med 5 000 kroner per foretak. Det innebærer at avgrensningen fjernes for enkeltpersonforetak med innehaver 68-70 år, mens den reduseres til 20 000 kroner per foretak hvor innehaver er over 70 år. Partene tar sikte på å avvikle denne avgrensningen ved forhandlingene i 2009.

Utmåling av produksjonstilskudd storfe ved bruk av Husdyrregisteret

Partene viser til tidligere prosess vedrørende bruk av Husdyrregisteret – storfe, som grunnlag for utbetaling av tilskudd til storfe. Dette ut fra et ønske om å avvikle systemet med telledatoer for registrering av antall tilskuddsberettigede dyr. Dette forutsetter en tilfredsstillende datakvalitet i registeret, som sikrer en for-svarlig økonomiforvaltning i samsvar med statens økonomiregelverk. Partene er enige om å følge tidsplan utarbeidet av Mattilsynet og SLF, for utvikling av hhv. en pilot for bruk av Husdyrregisteret og det forvaltningsopplegg for produksjonstilskudd som er nødvendig for bruk av registeret i tilskuddsutmålingen.

Digitale markslagskart (DMK)

Partene er enige om å vurdere hvordan kartgrunnlaget for jordbruksareal skal ajourholdes etter at nytt DMK er utarbeidet for alt jordbruksareal. Partene fast-setter derfor at det av avsetningen på 10 mill. kroner for 2009 benyttes inntil 0,5 mill. kroner til en utredning i samsvar med kapittel 7.11.5 i statens tilbud av 09.05.08.

15. Velferdsordninger

Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Partene er enige om at det er viktig å ha gode ordninger som gjør det mulig at de som driver et landbruksforetak har mulighet til ferie og fritid. Tilskuddssatsene og maksimalbeløpet for ordningen økes derfor med 5 pst. Ender og livkylling gis samme sats som gjess og kalkun. Endringene av satser og maksimalbeløp gjøres gjeldende allerede for 2008, slik at økningene kommer til utbetaling i 2009. Foretak hvor eier er medlem i samdrift skal kunne motta avløsertilskudd for ammekyr i spesialisert kjøttfeproduksjon. Tilskuddet kan også gis til andre ammekyr i storfe-besetninger uten melkekvote.

Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.

Partene er enige om å øke maksimal dagsats for tilskudd til avløsning ved sykdom mm. fra 1 030 til 1 130 kroner.

Partene er enige om at SLF skal fastsette retningslinjer for fylkesmannens bruk av dispensasjon i tilfeller hvor det er grunnlag for å tildele mer enn ett tilskudd til avløsning ved sykdom mv. per foretak.

Tilskudd til landbruksvikarordningen

Inneværende år er en overgangsperiode mellom landbruksvikartilbud i kommunal regi og ny landbruksvikarordning drevet av avløserlagene. I 2008 gis det tilskudd over Jordbruksavtalen til begge disse landbruksvikarordningene. Fra og med 2009 gis det ikke lenger tilskudd til kommunale landbruksvikartilbud, men kostnadene med det kommunale tilbudet i 2008 dekkes etterskuddsvis i 2009.

Partene er enige om betydningen av den nye landbruksvikarordningen og at økonomien bør styrkes for å bidra til at avløserlagene deltar i ordningen. Tilskuddet til ordningen økes med 4 mill. kroner, i tillegg oppjusteres egenandelen for bruk av ordningen fra 1 030 til 1 130 kroner. Dette tilsvarer ny maksimal dagsats i tilskudd til avløsning ved sykdom mv.

Tilskudd til tidligpensjonsordningen for jordbrukere

Partene er enige om å fjerne taket på 175 000 kroner i tidligpensjonsordningen. Fjerning av denne inntektsbegrensningen gjennomføres med virkning fra og med inntektsåret 2008.

Partene er enige om at SLF gjennomgår bestemmelsene vedrørende dispensasjon fra avhendingskravet knyttet til landbrukseiendom.

16. Andre politikkområder

Finansiering av opplysningskontorene i landbruket

Avtalepartene er enige om at SLF, i nær dialog med aktørene, foretar en vurdering av ulike finansieringsmodeller for Opplysningskontoret for kjøtt og Opplysningskontoret for egg og hvitt kjøtt. Hovedformålet med arbeidet er å finne en finansieringsform som sikrer en effektiv og kritisk bruk av omsetningsavgiftsmidler. Avtalepartene er videre enige om at det i jordbruksavtaleteksten tas inn en formulering der partene forutsetter ”en nøktern og kritisk bruk av midler til opplysningsvirksomhet i lys av de løpende behov for markedsreguleringstiltak”.

Norsk landbruksrådgivning

Partene er enige om å videreføre bevilgningen på 36,4 mill. kroner til Norsk landbruksrådgivning for 2009. I tillegg tildeles 0,5 mill. kroner for 2008 og 1,5 mill. kroner for 2009 øremerket til gjennomføring av regionale prosesser i forbindelse med overføring av ansvar for teknisk planleggingstjeneste for landbruket, jf. statens tilbud.

Oslo, 16.05.08

Per Harald Grue

Ole-Anton Teigen

Bjarne A. Undheim

Jordbruksavtalen, fordeling på priser og tilskudd

	Mill. kr
Kap. 1150, Jordbruksavtalen, utgifter	396
- Kap. 4150, Jordbruksavtalen, inntekter	46
= Nettoeffekt av tilskudd	350
+ Avtalepriser fra 1.7.2008	870
Avtalepriser fra 1.1.2009	635
= Sum avtalepriser og tilskudd 2008/09	1 855
+ Omdisponering overførte midler fra 2007 til 2008	45
= Ramme	1 900
+ Omdisponerte ledige midler i 2008 utenfor rammen	51

Målpriser

Produkt	Kvantum Mill. l/kg	Målpris Kr / kg	Målprisendring		Endring fra 1.7.08 mill. kr	Endring fra 1.1.09 mill. kr
			Fra 1.7.2008 Kr/l / kg	Fra 1.1.2009 Kr/l/kg		
Melk , ku og geit	1581,6	3,94	0,17	0,20	268,9	316,3
Storfe	83,4	42,19	2,20	2,02	183,5	168,5
Gris	123,1	26,22	0,65	0,85	80,0	104,6
Sau/lam	23,7	50,00	5,00		118,5	0,0
Egg	55,6	14,18	0,50	0,37	27,8	20,6
Poteter	219,5	2,55	0,20		43,9	0,0
Grønnsaker	1324,1		6,3%	1,7%	83,8	22,7
Frukt	136,7		6,3%	1,7%	8,6	2,3
Norsk matmel	275,0		0,20		55,0	0,0
Sum markedsprisutslag¹					870,0	635,0
Sum markedsprisutslag, helårsvirkning av oppgjøret						1505,0

) *Prisøkninger fra 1.7. 2008 utgjør 870 mill. kr på årsbasis, tilsvarende knapt 10.000 kr pr. årsverk i 2008*

Endringer på kap. 1150 og 4150		Endring	Budsjett 2008
Post		mill. kr	mill. kr
50	Fondsavsetninger	5,250	910,503
70	Markedsregulering	55,000	165,600
73	Pristilskudd	-4,500	2 089,900
74	Direkte tilskudd	279,400	6 955,469
77	Utviklingstiltak	7,500	194,930
78	Velferdsordninger	53,500	1 640,454
SUM KAP. 1150		396,150	11 956,856
KAP. 4150 Post 80		46,200	96,000

Kapittel 1150 Jordbruksavtalen:

Post	Benevning	Endring mill. kr	Budsjett 2008 mill. kr
50.11	Tilskudd til LUF ²⁾	25,00	860,75
50.12	Tilskudd til skadefondet for landbruksproduksjon ³⁾	-19,75	49,75
50,00	Fondsavsetninger	5,25	910,50
70.11	Avsetningstiltak	0,00	18,90
70.12	Tilskudd til råvareprisordningen m.v. ⁴⁾	55,00	140,10
70.13	Eksportrestitusjon	0,00	6,60
70,00	Markedsregulering, kan overføres	55,00	165,60
73.11	Tilskudd til norsk ull	0,00	152,80
73.13	Pristilskudd melk	30,60	506,20
73.15	Pristilskudd kjøtt	21,80	642,20
73.16	Distriktstilskudd egg	0,00	5,60
73.17	Distrikts- og kvalitetstilskudd på frukt, bær og gr.sak.	5,00	49,50
73.18	Fraktilskudd	10,40	211,30
73.19	Tilskudd til prisnedskrivning korn ²⁾	-72,30	416,00
73.20	Tilskudd til matkorn	0,00	86,30
73.21	Tilskudd til potetsprit	0,00	20,00
73,00	Pristilskudd (overslagsbevilgning)	-4,50	2 089,90
74.11	Driftstilskudd, melkeproduksjon	-56,50	1 041,70
74.14	Produksjonstilskudd, husdyr	262,70	1 898,40
74.16	Beitetilskudd	49,00	410,00
74.17	Areal- og kulturlandskapstilskudd	-4,60	3 125,97
74.19	Regionale miljøprogram	0,00	390,00
74.20	Tilskudd til økologisk jordbruk	23,80	89,40
74.22	Tilskudd til miljøvennlige spredemåter husdyrgjødsel	5,00	0,00
74,00	Direkte tilskudd, kan overføres	279,40	6 955,47
77.11	Tilskudd til dyreavl med mer	5,00	81,07
77.12	Tilskudd til frøavl med mer	0,00	7,52
77.13	Tilskudd til forsøksringer og teknisk planlegging	1,50	36,40
77.14	Tilskudd til pelsdyr	0,00	23,20
77.15	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	1,00	38,74
77.17	Tilskudd til fruktlager	0,00	8,00
77,00	Utviklingstiltak, kan overføres	7,50	194,93
78.11	Tilskudd til avløsning for ferie/fritid	44,00	1 068,62
78.12	Tilskudd til avløsning ved sykdom m.v. +100 kr til 1130 pr dag	16,50	152,00
78.13	Medlemsavgift til folketrygden	0,00	130,80
78.14	Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	0,00	88,00
78.15	Tilskudd til øvrige velferdstiltak	4,00	80,00
78.16	Tilskudd til tidligpensjonsordning	-11,00	121,04
78,00	Velferdsordninger, kan overføres	53,50	1 640,45
SUM KAP. 1150		396,15	11 956,86

2) 8,53 mill. kroner av tilbakebetalte midler til reguleringsanlegg i 2008 og 33 mill. kr i redusert prisnedskrivning på korn, samt 15 mill. kroner fra økt prisutjevningbeløp på kap. 4150 tilføres LUF i 2008

3) 45,474 mill. kr av overførte midler fra 2007 tilføres skadefondet i 2008

4) 10 mill. kr av redusert prisnedskrivning norsk korn, samt 3 mill. kr ledige midler tilføres i 2008

Markedsordningen for korn

Prisendringer norsk korn	Kvantum 1.000 tonn	Målpris Kr / kg	Endring Kr / kg	Mill. kr
Hvete, matkorn	308,0	2,15	0,20	61,6
Rug, matkorn	29,2	1,99	0,20	5,8
Bygg	477,3	1,81	0,20	95,5
Havre	261,7	1,65	0,20	52,3
Förhvete og förrug	98,2		0,20	19,6
Erter til modning	10,0		0,20	2,0
Såkorn	57,2		0,20	11,4
Sum norsk korn	1241,5		0,20	248,3
Oljevekster	11,1	4,39	0,20	2,2
Sum korn og oljevekster	1252,6		0,20	250,5

Kap. 4150 Markedsordningen for korn

Post 80	Kvantum 1.000 tonn	Sats Kr / kg	Endring Kr / kg	Endring Mill. kr
Sildemel	12	0,00	0,00	0,0
Soyamel	140	0,15	0,33	46,2
Urea	4,6	2,60	0,00	0,0
Förhvete	0,0	0,00	0,00	0,0
Andre förstoffer	0,0	0,00	0,00	0,0
Mel av hvitfiskavfall (refusjon)	0,0	0,00	0,00	0,0
Sum kap 4150.80				46,2
Anslag endring i kraftförpris, inkl korn og protein, kr/kg				0,26

Post 73.11 Tilskudd til norsk ull

	Kvantum Mill. kg	Sats Kr / kg	Sats- endring Kr / kg	Total endring mill. kr
Ull	4,891	31,00	0,00	0,0

Post 73.13 Pristilskudd, melk

	Kvantum Mill. l.	Gjeld. sats Kr / l	Sats- endring Kr / l	Total endring mill. kr
Grunntilskudd geitmelk	19,7	2,77	0,14	2,8

Distriktstilskudd

Sone A og 0	188,3	0,00	0,00	0,0
Sone B	333,3	0,09	0,02	6,7
Sone C	253,1	0,26	0,02	5,1
Sone D	539,2	0,35	0,02	10,8
Sone E	120,7	0,45	0,02	2,4
Sone F	54,5	0,58	0,02	1,1
Sone G	61,4	0,83	0,02	1,2
Sone H	4,0	1,04	0,02	0,1
Sone I	12,3	1,62	0,02	0,2
Sone J	12,1	1,71	0,02	0,2
Sum distriktstilskudd, melk	1 578,9		0,02	27,8
Sum post 73.13 Pristilskudd, melk				30,6

<u>Post 73.15 Pristilskudd, kjøtt</u>		Gjeld.	Sats-	Total
	Kvantum	sats	endring	endring
	Mill. kg	Kr / kg	Kr / kg	mill. kr
<u>Grunntilskudd, kjøtt</u>				
Sau	23,1	3,81	0,00	0,0
Geit	0,3	5,15	0,00	0,0
Sum grunntilskudd, kjøtt	23,4			0,0
<u>Distriktstilskudd, kjøtt</u>				
Sone 1	21,5	0,00	0,00	0,0
Sone 2	57,2	4,35	0,20	11,4
Sone 3	18,8	6,85	0,20	3,8
Sone 4	7,6	10,80	0,20	1,5
Sone 5	1,0	11,40	0,20	0,2
Sau, sone 4	3,2	12,80	0,20	0,6
Sau, sone 5	0,6	13,30	0,20	0,1
Gris Agder	1,4	0,00	0,94	1,3
Gris Vestlandet	6,4	0,84	0,10	0,6
Gris, sone 4 og 5	5,9	5,40	0,00	0,0
Kylling og kalk., Agd./Vestl./Trl.	23,0	0,30	0,10	2,3
Sum distriktstilskudd, kjøtt	146,6			21,8
Sum pristilskudd kjøtt				21,8

<u>Post 73.18 Fraktilskudd</u>	Endring
	Mill. kr
Innfrakt korn	0,0
Mellomfrakt korn	5,0
Stedsfrakt kraftfôr	4,0
Fraktilskudd slakt	1,4
Fraktilskudd egg	0,0
Sum	10,4

Post 73.19 Prisnedskrivning norsk korn

	Kvantum	Sats	Endring	Endring
	1.000 tonn	Kr / kg	Kr / kg	Mill. kr
Prisnedskrivning norsk korn	1217,0	0,318	-0,06	-73,0
Prisnedskrivning norsk oljefrø	11,9	1,65	-0,06	-0,7
Prisnedskrivning norske fôrerter	10,0	0,73	-0,06	-0,6
Økologisk korn	10,0	0,60	0,20	2,0
Sum				-72,3

Post 73.20 Tilskudd til matkorn

	Kvantum	Sats	Endring	Endring
	1.000 tonn	Kr / kg	Kr / kg	Mill. kr
Tilskudd matkorn	372,0	0,232	0,000	0,0

Post 74. 11 Driftstilskudd		Antall	Sats	Sats-	Ny sats	Endring
		kr/bruk/dyr	kr/bruk/dyr	endring	kr/bruk/dyr	mill. kr
Kumelk Oslofjorden	Antall bruk:	470	64 700	6 000	70 700	2,8
	Antall dyr:	6	12 940	1 200	14 140	0,0
Kumelk rest Sør-Norge	Antall bruk:	10192	59 800	6 000	65 800	61,2
	Antall dyr:	361	11 960	1 200	13 160	0,4
Kumelk Nord-Norge	Antall bruk:	1408	65 600	6 000	71 600	8,4
	Antall dyr:	32	13 120	1 200	14 320	0,0
Geitemelk	Antall bruk:	435	65 600	6 000	71 600	2,6
	Antall dyr:	307	2 430	222	2 652	0,1
<u>Samdrifter kumelk etablert før 1.7.2004</u>						
	Antall					
Oslofjorden	medlemmer: 2	20	114 800	-10 000	104 800	-0,2
	Flere enn 2					
	medl.	8	148 700	-20 000	128 700	-0,2
	Antall					
Sør-Norge	medlemmer: 2	737	104 800	-10 000	94 800	-7,4
	Flere enn 2					
	medl.	204	133 700	-20 000	113 700	-4,1
	Antall					
Nord-Norge	medlemmer: 2	50	114 800	-10 000	104 800	-0,5
	Flere enn 2					
	medl.	8	148 700	-20 000	128 700	-0,2
<u>Samdrifter geitemelk etablert før 1.7.2004</u>						
	Antall					
	medlemmer: 2	2	114 800	-10 000	104 800	0,0
	Antall					
	medlemmer: 3	1	148 700	-20 000	128 700	0,0
<u>Ammekyr</u>						
6-49 kyr	Antall bruk	2836				
6-49 kyr	Antall dyr	42038	1 420	220	1 640	9,2
50 og flere kyr	Antall bruk	60	71 000	11 000	82 000	0,7
<u>Sau over 1 år, ikke berettiget driftstilskudd melk eller storfekjøtt</u>						
10-49 dyr	Antall dyr	165783	150	-150		-24,9
50 og flere dyr	Antall bruk	4723	7 500	-7 500	0	-35,4
Kostnadseffekt av flere driftstilskudd pr foretak ¹⁾						4,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-73,0
Sum driftstilskudd, melk og ammeku		17 137				-56,5

1) Ammeku og melkeproduksjon

Post 74.14 Produksjonstilskudd, husdyr

	Intervall		Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
	Fra	Til					
Bunnfradrag 35 pst ¹⁾			47 620	4 000	1 000	3 000	16,7
Mjølkeku	1	16	191 687	3 120	220	3 340	42,2
	17	25	40 046	1 584	0	1 584	0,0
	26	50	23 294	396	0	396	0,0
		Sum	255 027				42,2
Storfe	1	250	580 107	787	0	787	0,0
Mjølkegeit	1	125	38 318	900	220	1 120	8,4
	126	250	1 496	412	0	412	0,0
		Sum	39 814				8,4
Ammekyr ²⁾	1	16	42494	3 120	220	3 340	9,3
	17	25	6671	1 584	1 756	3 340	11,7
	26	50	4890	396	604	1 000	3,0
		Sum	54 055				24,0
Sau over 1 år pr 1.jan og ammegeiter	1	50	508 190	624	276	900	140,3
	51	75	103 348	624	80	704	8,3
	76	100	49 710	543	161	704	8,0
	101	200	47 335	250	20	270	0,9
	200	300	3 944	113	20	133	0,1
Utegangersau (alle)	1	300	25 925	113	67	180	1,7
		Sum	738 452				159,3
Lammeslakt	kval. O og bedre		850 804	150	25	175	21,3
	kval. O-		57 199	63	0	63	0,0
	Kval P+ og dårligere		52 146	0	0	0	0,0
	Små slakterier uten klassifisør		2 876		0	0	0,0
	Kjeslakt over 5 kg		7 926	63	17	80	0,1
Tillegg:	Økologiske lammeslakt		28 917	9	21	30	0,6
	Sum		999 868				22,0
Avlsgris Sør-Norge	1	35	37 493	915	0	915	0,0
Avlsgris Nord- Norge	1	35	2 590	1 202	0	1 202	0,0
Avlsgris landet	36	70		0	0	0	0,0
		Sum	40 083				0,0
Slaktegris	1	1400	1 321 072	28	0	28	0,0
		Sum	1 321 072				0,0
Verpehøner Sør- Norge	1	1 000	701 327	12	0	12	0,0
Verpehøner Nord- Norge	1	1 000	29 849	26	0	26	0,0
Verpehøner, landet	1001	5 000	1 877 118	12	0	12	0,0
		Sum	3 385 495				0,0
Unghester < 3 år			6 456	1000	0	1 000	0,0
Beløpsavgrensing				220 000	20 000	240 000	0,5
Pensjonistavkortning, 35 pst.							3,2
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser							-40,0
Kostnad av ammekyr som egen dyregruppe							26,5
Sum produksjonstilskudd, husdyr			5 682 108				262,7

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

2) Ammekyr i storfebesetninger uten melkekvote, og ammekyr av kjøttferase i bestener med melkekvote

Post. 74.16 Beitetilskudd		Antall	Sats	Endring	Nye	Endring
		dyr	kr/dyr	kr/dyr	satser	mill. kr
					kr/dyr	
Utmarksbeite:	Kyr, storfe, hest	226 340	250	0	250	0,0
	Sau, lam, geit	1 970 155	85	0	85	0,0
Beitetilskudd						
Sone 1-4	Småfe m.m.	418 971	25	10	35	4,2
Sone 5-7	Småfe m.m.	1 853 494	25	10	35	18,5
Sone 1-4	Storfe m.m.	212 421	200	50	250	10,6
Sone 5-7	Storfe m.m.	393 752	200	50	250	19,7
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-4,0
Sum beitetilskudd						49,0

Post. 74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd		Sats	Endring	Ny sats	Endring	
		Ant.	kr/daa	kr/daa	Mill. kr	
Kulturlandskapstilskudd alt areal	9 592 745	196	-7	189	-67,1	
Bunnfradrag, 65 pst ¹⁾	47 620	4 000	1 000	3 000	31,0	
Pensjonistavkorting, 65 pst.					5,9	
Arealtilskudd, grovfôr	6 120 867				35,5	
Arealtilskudd, korn	3 225 612				0,0	
Arealtilskudd, potet	143 047				0,0	
Arealtilskudd, grønnsaker	56 443				2,1	
AK-tilskudd, frukt, bær og planteskoleareal	46 776				0,1	
Justert bevilgningsbehov, innmarksbeitefaktor						0,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-12,0
Sum, AK-tilskudd	9 592 745				-4,6	

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

<u>Arealtilskudd, grovfôr</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1	0 - 200	dekar	266 136	75		75	0,0
	over 200	dekar	82 108	50		50	0,0
	Sum		348 244				0,0
Sone 2	0 - 200	dekar	226 249	0		0	0,0
	over 200	dekar	89 163	0		0	0,0
	Sum		315 412				0,0
Sone 3	0 - 200	dekar	433 724	99		99	0,0
	over 200	dekar	129 868	50		50	0,0
	Sum		563 592				0,0
Sone 4	0 - 200	dekar	374 343	99		99	0,0
	over 200	dekar	120 326	50		50	0,0
	Sum		494 669				0,0
Sone 5	0 - 200	dekar	2 910 928	198	10	208	29,1
	over 200	dekar	598 814	50		50	0,0
	Sum		3 509 743				29,1
Sone 6	0 - 200	dekar	552 017	226	10	236	5,5
	over 200	dekar	212 074	50		50	0,0
	Sum		764 091				5,5
Sone 7	0 - 200	dekar	85 675	256	10	266	0,9
	over 200	dekar	39 440	50		50	0,0
	Sum		125 116				0,9
Sum grovfôr alle soner			6 120 867				35,5

<u>Arealtilskudd, korn</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1	0-800	dekar	1303855	107		107	0,0
	801-	dekar	73133	96		96	0,0
Sone 2	0-800	dekar	32411	159		159	0,0
	801-	dekar	0	146		146	0,0
Sone 3	0-800	dekar	1143638	159		159	0,0
	801-	dekar	44583	146		146	0,0
Sone 4	0-800	dekar	426352	247		247	0,0
	801-	dekar	1620	232		232	0,0
Sone 5	0-800	dekar	193455	247		247	0,0
	801-	dekar	2136	232		232	0,0
Sone 6	0-800	dekar	4112	247		247	0,0
	801-	dekar	0	232		232	0,0
Sone 7	0-800	dekar	317	247		247	0,0
	801-	dekar	0	232		232	0,0
Sum korn, alle soner			3 225 612		0,0		0,0

<u>Arealtilskudd, potet</u>		Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1		36560	50		50	0,0
Sone 2		9590	50		50	0,0
Sone 3		60815	50		50	0,0
Sone 4		13697	50		50	0,0
Sone 5		15250	50		50	0,0
Sone 6		6794	900		900	0,0
Sone 7		341	900		900	0,0
Sum poteter, alle soner		143 047				0,0

<u>Arealtilskudd, grønnsaker</u>		Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1	0 - 30 dekar	9241	400	0	400	0,0
	31 - 60 dekar	5593	200	200	400	1,1
	over 60 dekar	15764	0		0	0,0
	Sum	30 598				1,1
Sone 2	0 - 30 dekar	2268	400	0	400	0,0
	31 - 60 dekar	984	200	200	400	0,2
	over 60 dekar	3729	0		0	0,0
	Sum	6 981				0,2
Sone 3	0 - 30 dekar	3401	400	0	400	0,0
	31 - 60 dekar	1506	200	200	400	0,3
	over 60 dekar	4912	0		0	0,0
	Sum	9 819				0,3
Sone 4	0 - 30 dekar	2349	400	0	400	0,0
	31 - 60 dekar	908	200	200	400	0,2
	over 60 dekar	1141	0		0	0,0
	Sum	4 398				0,2
Sone 5	0 - 30 dekar	2483	400	0	400	0,0
	31 - 60 dekar	786	200	200	400	0,2
	over 60 dekar	882	0		0	0,0
	Sum	4 151				0,2
Sone 6	0 - 30 dekar	421	1 500	0	1500	0,0
	31 - 60 dekar	57	200	1300	1500	0,1
	over 60 dekar	0	0		0	0,0
	Sum	478				0,1
Sone 7	0 - 30 dekar	18	1 500	0	1500	0,0
	31 - 60 dekar	0	200	1300	1500	0,0
	over 60 dekar	0	0		0	0,0
	Sum	18				0,0
Sum grønnsaker, alle soner		56 443				2,1

<u>Arealtilskudd, frukt og bær</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1	0 - 30 dekar		7 048	550	0	550	0,0
	31 - 40 dekar		1 281	500	50	550	0,1
	over 40 dekar		6 177	0	0	0	0,0
	Sum		14 506				0,1
Sone 2	0 - 30 dekar		417	550	0	550	0,0
	31 - 40 dekar		60	500	50	550	0,0
	over 40 dekar		257	0	0	0	0,0
	Sum		734				0,0
Sone 3	0 - 30 dekar		4 294	550	0	550	0,0
	31 - 40 dekar		775	500	50	550	0,0
	over 40 dekar		3 404	0	0	0	0,0
	Sum		8 473				0,0
Sone 4	0 - 30 dekar		902	550	0	550	0,0
	31 - 40 dekar		142	500	50	550	0,0
	over 40 dekar		539	0	0	0	0,0
	Sum		1 583				0,0
Sone 5	0 - 30 dekar		16 950	800	0	800	0,0
	31 - 40 dekar		1 784	800	0	800	0,0
	over 40 dekar		2 327	0	0	0	0,0
	Sum		21 061				0,0
Sone 6	0 - 30 dekar		402	1 150	0	1 150	0,0
	31 - 40 dekar		0	800	350	1 150	0,0
	over 40 dekar		0	0	0	0	0,0
	Sum		402				0,0
Sone 7	0 - 30 dekar		17	1 150	0	1 150	0,0
	31 - 40 dekar		0	800	350	1 150	0,0
	over 40 dekar		0	0	0	0	0,0
	Sum		17				0,0
Sum frukt og bær, alle soner			46 776				0,1

Post. 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

<u>Arealtilskudd</u>	Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Korn til modning	63 787	300	0	300	0,0
Grønnsaker, frukt og bær	3 954	1 000	0	1 000	0,0
Poteter	1 963	500	0	500	0,0
Grønngjødsling	7 501	363	137	500	1,0
Innmarksbeite	38 026	75	0	75	0,0
Annet økologisk areal	243 593	75	0	75	0,0
Sum arealtilskudd økologisk areal	358 824				1,0
<u>Omleggingstilskudd</u>					
Karensareal år 2	49 351	250	0	250	0,0
Karensareal år 1	71 000	0	250	250	17,8
Sum omleggingstilskudd økologisk areal	120 351				17,8

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon		Antall	Sats	Endring	Ny sats	Endring
		dyr	kr/dyr	kr/dyr	kr/dyr	mill. kr
Melkekyr	AK-sone 1-4	3 482	1 500	50	1550	0,2
	AK-sone 5-7	2 945	1 752	50	1802	0,1
Ammekyr	AK-sone 1-4	1 740	945	50	995	0,1
	AK-sone 5-7	1 443	1 320	50	1370	0,1
Andre storfe	AK-sone 1-4	7 083	285	15	300	0,1
	AK-sone 5-7	5 768	420	15	435	0,1
Sau over 1 år	AK-sone 1-4	7 155	200	20	220	0,1
	AK-sone 5-7	20 318	260	20	280	0,4
Melkegeit og ammegeit	AK-sone 1-4	33	70	0	70	0,0
	AK-sone 5-7	783	90	0	90	0,0
Avlsgris	Landet	323	300	0	300	0,0
Slaktegris	Landet	3 496	200	0	200	0,0
Sum tilskudd til økologisk husdyrproduksjon						1,2
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						3,8
Sum tilskudd til økologisk jordbruk						23,8

Post 78.11 Tilskudd for avløsning til ferie og fritid

	Intervall	Antall	Sats	Endring	Nye	Endring
	dyr	dyr	kr/dyr	kr/dyr	satser	mill. kr
					kr/dyr	
Mjølkeku (bruk med melkeprod)	1 - 8	104 308	3 086	154	3 240	
	over 8	157 514	2 094	105	2 199	
	Sum	261 822				
Ammekyr	alle	54 310	571	29	600	
Andre storfe	alle	575 315	446	22	468	
Melkegeit og melkesau (bruk med melkeprod)	1 - 40	17 542	733	37	770	
	over 40	21 270	490	25	515	
	Sum	38 812				
Sau, ammegeit	alle	713 046	388	19	407	
Avlsgris	alle	58 674	882	44	926	
Slaktegris	alle	1 436 809	31	2	33	
Verpehøner, -ender, - kalkuner, -gjess	alle	3 694 334	7,7	0,4	8,1	
Hester	alle	30 076	882	44	926	
Avlskaniner	alle	1 721	220	11	231	
Gjess, kalkuner	alle	935 809	2,7	0,1	2,84	
Ender, livkylling	alle	2 902 897	0,75	2,09	2,84	
Slaktekylling	alle	50 627 190	0,32	0,02	0,34	
Revetisper	alle	64 651	243	12	255	
Mink- og ildertisper	alle	114 498	71	4	75	
Hjort	alle	4 357	300	15	315	
Sum effekt av satsendringer						33,5
		antall foretak	Makssats	Endring	Endring	
		m. maks. utbetaling	kr/foretak	kr/foretak	mill. kr	
Sum effekt av maksimalsatsen						19,5
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-9,0
Sum tilskudd til avløsning for ferie og fritid						44,0